

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

KONFERANS

ULUSAL GÜVENLİK

Dr. Edip BAŞER
Emekli Orgeneral

Yayına Hazırlayan
Dr. Ahmet Zeki BULUNÇ

ISBN: 978-975-8571-33-8

20.05.2009

AÇILIŞ

Prof. Dr. Abdülkadir VAROĞLU
Başkent Üniversitesi
Stratejik Araştırmalar Merkezi Müdürü

KONUŞMACI

Dr. Edip BAŞER
Emekli Orgeneral

Tarih: 26 Mart 2009 Saat:14.00

Yer: Başkent Üniversitesi Bağlıca Kampusu Prof. Dr. İhsan Doğramacı
Konferans Salonu Eskişehir Yolu 20.Km. ANKARA

Tel: 0312 234 14 11 **Faks:** 0312 234 15 46
<http://sam.baskent.edu.tr> E-mail:sam@baskent.edu.tr

SUNUCU- Sayın Rektör Vekilim, Değerli Öğretim Üyeleri ve Saygıdeğer Konuklar; Başkent Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi'nin düzenlediği **“Ulusal Güvenlik”** konulu konferansa hoş geldiniz. Panelin açılış konuşmasını yapmak üzere Başkent Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi Müdürü Prof. Dr. Abdulkadir Varoğlu'nu davet ediyorum.

Prof. Dr. ABDULKADİR VAROĞLU- Sayın Rektör Vekilim, Sayın Rektör Yardımcım, değerli meslektaşlarım, sayın konuklar, sevgili öğrenciler; *“Ulusal Güvenlik”* konusunda düzenlenen ve bu konuda konferans vermeyi kabul eden Sayın Komutanım Orgeneral Edip Başer'e çok teşekkür ediyoruz; bu yoğun faaliyetler arasında bize zaman ayırdılar, geldiler.

Efendim, ulusal güvenlik konusunu, tabii hiç farkında olmadığımız, ama zaman içerisinde tanımları değişen, algulamaları değişen bir konu; üzerinde sürekli düşünülmesi gereken bir çalışma alanı olarak değerlendiriyoruz. Bir başka önemi de, hep Saygıdeğer Rektörümüz Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın, Büyük Atatürk'e atfen ifade ettiği gibi *“Eğer söz konusu vatansa gerisi teferruattır”* ifadesiyle anlamını bulan nitelikte bir konu. Yine Sayın Haberal'ın hep vurguladığı gibi, *“Eğer vatanımız yoksa diğer sahip olduğunuz her şey anlamsızdır”* ifadesi sanıyorum ulusal güvenliğin ne kadar önemli bir yer tuttuğunu bizlere veciz bir şekilde ifade ediyor. Bu konu tabii çok farklı boyutlarıyla ele alınıyor, ancak son yıllarda ciddi bir tanımlama değişikliği de ortaya çıkıyor. Bugünkü misafirimiz Sayın Komutanıma tekrar teşekkür ediyorum ve yararlı bir toplantı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

SUNUCU- Emekli Orgeneral Dr. Edip Başer'i takdim etmeden önce kısaca özgeçmişinden bahsedelim.

Sayın Başer, 5 Aralık 1942 yılında Gaziantep İlinin Nizip İlçesinde doğdu. İlköğrenimini memleketi olan Sivas İlinin Gürün İlçesinde tamamladı. 1959'da Kuleli Askeri Lisesi'nden, 1961 yılında da Kara Harp Okulu'ndan mezun oldu. Muhtelif kıta görevleri içinde 1965-1966 yıllarında Kore'deki Türk Birliği'nde Takım Komutanı olarak görev yaptı. 1970 yılında Yüzbaşı rütbesine yükseltildi. Kara Harp Akademisi

Öğretimini 1972'de tamamlayıp Kurmay Subay oldu ve Kara Harp Akademisi'nde Öğretim Üyesi olarak görevlendirildi. 1974 yılında 1 yıl süreyle İngiltere Kraliyet Kurmay Koleji öğrenimine katıldı. 1976-1979 yılları arasında üç yıl süreyle Brüksel'deki NATO Karargâhı'nın uluslararası Askeri Karargâh Bölümü'nde çalıştıktan sonra Genelkurmay Karargâhı'nda Strateji Kuvvet Plan Dairesi'ne Proje Subayı olarak atandı. 1978 yılında normal süreden bir yıl evvel Yarbaylığa terfi ettirildi. 1980-81 yılında bir yıl süreyle Amerika Birleşik Devletleri Kara Kuvvetleri Güvenlik Akademisi öğrenimine katıldı. 1981-1983 yıllarında Kara Kuvvetleri Komutanlığı Genel Sekreterliği, 1983-1986 yılları arasında Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alay Komutanlığı görevlerini ifa etti. 1986 yılında Tuğgeneralliğe yükseltildi ve bu rütbede 1986-1988 yılları arasında iki yıl Napoli'deki NATO Karargâhı'nda İstihbarat Başkanı, 1988-1990 yılları arasında iki yıl, Kars'taki 14. Mekanize Tugay Komutanı olarak görev yaptı. 1990 yılında Tümgeneralliğe terfi ettirildi. Bu rütbede sırasıyla bir yıl Genelkurmay Plan ve Harekât Daire Başkanlığı, iki yıl Kara Harp Okulu Komutanlığı ve bir yıl Başbakan Askeri Danışmanlığı görevlerinde bulundu. 1994 yılında yükseltildiği Korgeneral rütbesinde dört yıl süreyle İstanbul'da Üçüncü Kolordu ve Batı Garnizon Komutanı olarak hizmet verdi. 1998 yılında Orgeneralliğe terfi ettirildi. Bu rütbede bir yıl İzmir'de NATO Güneydoğu Avrupa Müttefik Kara Kuvvetleri Komutanı, bir yıl Genelkurmay İkinci Başkanı ve 2 yıl da İkinci Ordu Komutanı görevlerinde bulunduktan sonra 30 Ağustos 2002'de emekliye ayrıldı.

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi konusunda doktora yaptı. Emekli olduktan sonra Yeditepe Üniversitesi'nde Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü Müdürlüğü göreviyle bu Enstitü'nün kuruluşunda bulundu. 2006 yılında Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi'nin Yönetim Kurulu Başkanlığı Görevini de üstlenen Emekli Orgeneral Başer, emekliye ayrıldığı tarihten itibaren yurtiçinde ve dışımda birçok akademik kurum ve fikir kuruluşunda konferanslar verdi, panel ve benzeri etkinliklerde yer aldı.

Dr. Edip Başer, evli olup iki erkek çocuğu bulunmaktadır.
Şimdi sözü Sayın Başer'e veriyorum. Buyurun efendim.

Dr. EDİP BAŞER- Çok teşekkür ederim.

Sayın Rektör Vekili, Saygıdeğer Öğretim Üyeleri ve çok değerli, çok sevgili gençler; bugün ülkemizin bu çok önemli, çok değerli öğretim kurumunda Atatürk Cumhuriyeti'nin temel ilke ve değerlerini koruma bilincine sahip olduklarına inandığım aydınlık yüzlü, aydınlık bakışlı siz değerli akademisyenler ve siz sevgili gençlerle bir arada olmaktan çok mutluyum, onur duyuyorum. Bana bu imkânı veren Saygıdeğer Rektör Vekiline ve çok değerli mesai arkadaşım Prof. Abdulkadir Varoğlu'na şükranlarımı sunuyorum.

Esas konuya geçmeden önce bir-iki konuda sizlere iletmek istediğim bazı duygularım var, onları izin verirseniz ileteyim. Dün, Atatürk'ün kurtuluş mücadelesine başlayışının, daha doğrusu Kurtuluş Mücadelesi Projesi'nin ilk adımını teşkil eden Samsun'a çıkışının yıldönümünü Gençlik ve Spor Bayramı olarak kutladık. Bu bayramınızı bir gün gecikmeyle de olsa kutluyorum ve diliyorum ki, bu ülkenin insanları, bu ülkenin gençleri bundan sonra gelecek yıllarda 19 Mayısları, daha geleceğe yönelik güçlü bir güven duygusuyla kutlamak imkânına kavuşurlar.

İkinci olarak; yaşamını laik cumhuriyetin korunmasına ve bu yolda çok çok önemli iki temel sorun alanında; eğitim ve sağlık alanlarında hizmete adanmış ve dün toprağa verilmiş olan Prof. Türkan Saylan Hanımefendiye de izninizle rahmet diliyorum ve tüm milletimize böyle bir değeri kaybettiği için başsağlığı diliyorum.

Son olarak da; değerli Rektörünüz Sayın Haberal'ı kısa zamanda sağlığına ve özgürlüğüne kavuşması dileğiyle buradan saygıyla selamlıyorum.

Evet, bugün sizlere genelde tüm ülkelerin, özellikle de Türkiye'nin ulusal güvenliğini etkileyen iç ve dış sorunlar hakkındaki düşüncelerimi anlatmaya çalışacağım. Hemen ifade etmeliyim ki ulusal güvenlik konusunda sizlere akademik bir bildiri sunmak niyetim yok. Dolayısıyla, benden dinleyecekleriniz konuyla ilgili kişisel değerlendirmelerimdir. Türkiye'nin gündeminde çok önemli sosyal, politik ve ekonomik sorunlar varken ve gençler için söylüyorum; 'Bizler, öğretim

yılıının son haftalarında derslerin böylesine ağır yükü altındayken bu konuda konuşmanın zamanı mıydı?’ diye bir soru gelebilir, bunu sorabilirsiniz.

Sevgili gençler, unutmamamız gerekiyor ki ülkemizin yaşamakta olduğu tüm sorunlar, bir şekilde ulusal güvenliğimizle yakından ilgilidir ve sizlerin tabii ki dersleriniz bu dönem için her şeyden önemli, ama bunun yanında ülkemizin geleceğiyle ilgili gelişmeleri, olup bitenleri de çok yakından akılla, bilgiyle izlediğinizden hiç kuşku yok. Biliyoruz ki güvenlik bireyden devlet örgütlenmesine kadar her düzeyde temel gereksinimdir, zira güvenliğin olmadığı yerde ulusal yaşamın diğer boyutlarında gelişmeden, çağdaşlaşmadan, demokratik gelişimden, insan haklarından, kısacası korumaya çalıştığımız evrensel ve ulusal değerlerden de söz etmemiz mümkün değildir. İzninizle söyleşimize “Ulusal Güvenlik” kavramının tanımını yaparak devam etmek istiyorum.

Ulusal güvenliğin resmi olarak tanımı; Milli Güvenlik Kurulu ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Kanunu dediğimiz yasada yapılmış. Bu tanıma göre ulusal güvenlik, devletin anayasal düzeninin, milli varlığının, bütünlüğünün milletlerarası alanda siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik dâhil bütün menfaatlerinin, yani çıkarlarının ve ahdi, yani antlaşmalardan doğan hukukunun her türlü iç ve dış tehditlere karşı korunması ve kollanmasını ifade eder. Diğer bir ifadeyle ulusal güvenliği, bir ulusun bireylerinin yaşam güvenliğinin, bireysel özgürlüklerinin, ulusal değerlerinin her türlü dış ve iç tehdit ve tehlikelere karşı korunmasını amaçlayan faaliyetler bütünüdür diye de tanımlamamız mümkündür.

Tanımlardan başlamışken izninizle tehdit ve tehlike kavramlarını da hemen açıklığa kavuşturalım. Burada tehdit dediğimizde, genel olarak insan yaşamı başta olmak üzere bireysel ve toplumsal, yani ulusal değerlere zarar verebilecek eylem ya da eylemlerin uygulanabilme olasılığının varlığından söz ediyoruz. Tehlike dediğimizde ise, bu eylemlerin gerçekleşmesinin kaçınılmaz ölçüde yakın olduğu durumu tanımlıyoruz demektir.

Bir örnekle izin verirseniz bunu anlatmaya çalıştım, biraz daha

açıklamaya çalışayım. Bir komşu ülkenin elinde bulunan kitle imha silahları, barış koşullarında bizim için bir tehdit unsurudur, ancak gerginlik döneminde bu artık bir tehlike haline gelmiştir.

Bir ülkenin ulusal güvenliğine yönelik tehdit ve tehlikeler, dış ve iç kaynaklı olarak iki başlık altında incelenebilir, ancak hemen belirtelim ki yaşadığımız süreçte bu tehdit ve tehlikeler birbiriyle çok yakından ilişki içerisinde, iç içe geçmiş durumdadır.

Bugünkü dış tehdit ortamını doğru değerlendirebilmeniz içinse, biraz geriye gidip yakın tarihe bakmamızda yarar olduğu inancındayım. Hepiniz anımsayacaksınız ya da gençler derslerinde bunları okuyup öğreniyorlar; İkinci Dünya Savaşı sonrası ideolojik kutuplaşmaya bağlı olarak askeri bloklar ortaya çıktı, yani NATO ve Varşova Paktı dediğimiz askeri bloklar. Bu dönemde taraflar için tehdit karşı bloğun nükleer ve kimyasal silahları başta olmak üzere gelişmiş teknoloji ürünü sistemlerle donatılmış askeri güçleriydi. Kısacası; ulusal güvenlik kavramı, askeri güç merkezli bir kavram olarak algılanmaktaydı. Oysa dünyamız 21. Yüzyıla, yine hepimizin bildiği, siyasi alandaki çok önemli değişikliklerle girdi. İkinci Dünya Savaşı sonrasındaki yarım yüzyılda kitle imha silahları ve askeri yapılanmalardaki denge karşılıklı olarak caydırıcı bir rol oynamış ve dünyamızın uzun süre büyük bir savaş görmeden 20. Yüzyılı tamamlamasında önemli etkenlerden biri olmuştur. Büyük savaş görmedi derken 20. Yüzyılın savaşı, daha doğrusu 20. Yüzyılın ikinci yarısının savaşı geçmiş bir yüzyıl olduğunu düşünmek tabii ki mümkün değil. Çünkü bloklar arasında büyük bir nükleer çatışma olmamakla beraber bunun dışında kalan diğer gelişmekte ve az gelişmiş olan ülkelerde gerek iç çatışmalar gerekse bölgesel çatışmalar her tarafta hemen hemen devam etti.

Daha önceki yüzyıllarda tarım ve sanayi devrimlerini yaşayan dünyamız 20. Yüzyılın sonlarında iletişim ve bilişim dediğimiz sürece girdi. Bu süreçte önemli atılımlar yapan iletişim teknolojileri, dünyanın herhangi bir köşesinde meydana gelen bir olayı hemen hemen anında evlerimizdeki televizyonların ekranlarına ve hatta cep telefonlarımızın ekranlarına taşıdı. Bilgi aktarımının hız ve kapsam bakımından şaşırtıcı düzeye ulaştığı bu durum, kültürler arası etkileşimi daha da genişletti. Küreselleşme denilen bu ekonomik ve kültürel entegrasyon sürecinin

belirgin hale gelerek öne çıktığı günümüzde artık dünyanın herhangi bir yerindeki gelişmeler diğer uçtakileri de ilgilendirmekte, onların da ekonomik, politik ve güvenlik çıkarlarını etkileyebilmektedir.

Bugün uluslararası ilişkiler temelde ekonomik eksenli olmak üzere politik, sosyal, kültürel, kısacası yaşamın tüm alanlarını kapsayacak bir çeşitlilik kazanmış bulunuyor. İlişkilerin ve çıkarların böylesine bir karışım ve etkileşim içine girdiği bu süreçten, ulusal güvenlik anlayışı ve tehdit algılamaları da elbette nasibini alacaktı. Soğuk Savaş'ın sona ermesi tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'nin de ulusal güvenlik anlayışında ve tehdit algılamalarında köklü değişmelere neden oldu. Örneğin, Türk Silahlı Kuvvetleri, 1990'lı yılların başlarında yaptıkları değerlendirmelerde geleneksel dış tehdit kavramının değiştiğini ifade etmekteydi. Komutanlara göre Soğuk Savaş döneminde ezberlenmiş olanın yerine artık dış kaynaklı şu yeni tehdit ve tehlikeler öne çıkmıştı: **Bölgesel ve etnik çatışmalar, kitle imha silahları ve uzun menzilli füzelerin kontrolsüz yaygınlaşması ve daha da ileri boyutta endişe kaynağı olan bunların terör örgütlerinin eline geçmesi olasılığı.** Köktendinci akımlar, uyuşturucu ve silah kaçakçılığı gibi örgütlü suçlar, açlık ve işsizliğin zorladığı yasadışı göçler ve nihayet uluslararası terör diğer tehdit algılama alanları. Biz bu sayılanlara bilgi savaşları kapsamında ifade edilen "siber" tehdidi ve çevre sorunlarının, diğer bir ifadeyle doğal kaynakların yok edilmesi, kirlenme ve çölleşme gibi gelişmelerin yarattığı küresel tehditleri de ilave etmeliyiz diye düşünüyorum.

Bu doğrudan tehdit unsurlarının yanında küresel ve özellikle bölgesel düzeydeki uluslararası durumun yarattığı güvensizlik ve belirsizlikler de başlı başına tehdit unsurları içermektedir. Bugün ülkelerin iç ve dış kaynaklı ilişki ve sorunlarının iç içe girmiş, birbirine bağımlı ve birbirini etkileyen hali, saydığımız yeni tehdit türleriyle mücadeleyi daha da zorlaştırmış, böylece ulusal güvenlik sorunlarını oldukça karmaşık bir sorun haline getirmiştir. Bu durum özellikle gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkeler için daha da karmaşık bir meseledir. Zira bu ülkelerde, ekonomik ve teknolojik geriliğin ve nihayet gelişmiş zenginlere siyasal açıdan çeşitli ölçülerde bağımlı olmanın getirdiği kısıtlamalar ve rahatsızlıklar vardır. Aslında söz konusu bağımlılık, belirtilen ülkeler için başlı başına bir tehdit alanı olarak nitelenebilecek bir olgudur.

Neden böyledir? Çünkü, bu şekilde bağımlılık içinde olan az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelerin, kendi ulusal çıkarlarına, ulusal güvenlik ihtiyaçlarına yönelik olarak gerekli olan tüm tedbirleri gereken zamanda alabilmek şansları çok azdır. Bunu yapmaları, bağımlı oldukları hâkim güçler tarafından uygulanan siyasi, ekonomik ya da başka alanlardaki baskılarla engellenebilmektedir. Hatta çoğu hallerde bu ülkeler, gerçekte kendi çıkarlarına uygun olmayan yönde kararlar almaya, hareket etmeye zorlanabilmektedirler.

Ulusal güvenliğimizi etkileyen başlıca dış unsurlarla ilgili önemli gördüğüm diğer bazı saptamaları da izin verirseniz burada sizlerle paylaşmak istiyorum. Türkiye'nin işgal ettiği coğrafya dünyanın başlıca kriz merkezleri olarak sayılan Balkanlar, Kafkaslar ve Ortadoğu'nun tam orta yerinde bulunuyor. Bu bölgeler aynı zamanda hâkim güçlerin egemenliklerini yayma politikalarının hedefi konumundaki coğrafi alanlardır. Balkanlar'da yakın geçmişte yaşanan ve etnik çatışmaların neden olduğu düşmanlıkların kısa zamanda silineceğini beklemek hata olacaktır. Aynı şekilde Türkiye için, Kafkaslardaki gelişmeler, Gürcistan'daki sorunlar, Azeri-Ermeni anlaşmazlığı da ileriye yönelik güvensizlik unsurlarıdır. Amerika Birleşik Devletleri'nin 2003 yılında Saddam'ın kitle imha silahlarını ve teröre destek vermesini gerekçe göstererek Irak'ı işgal etmesi, kuşkusuz bölgedeki dengeleri ve ilişkileri önemli ölçüde değiştirmiştir. Ortaya çıkan yeni koşulların birçok yönüyle Türkiye'nin ulusal güvenliği için yeni tehditler yarattığını ya da mevcut olan tehditleri tehlike boyutuna taşıdığını söylemek de yanlış olmayacaktır. Bunun yanında Rusya'nın Hazar Havzası'nı kontrol arzusu ve bu bölgede Amerika Birleşik Devletleri'nin etkisinin sınırlandırılmasını amaçlayan politikaları da, Türkiye'nin ulusal güvenliğini etkileyen çevresel koşullar içinde sayılması gereken önemli bir başka husustur.

İran'ın, Nükleer Enerji Programının yarattığı gerginliğin bölgede bir çatışmaya yol açma olasılığı az da olsa varlığını sürdürmektedir. Böyle bir çatışmanın ülkemizin ulusal güvenliği bakımından olumlu sonuçlar vermesini beklemek de oldukça zordur. Öte yandan kendilerini tehdit eden terör odaklarına karşı savaşta, Türkiye'yi yanlarında görmek isteyen Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği ülkelerinin, Türkiye'nin bölücü terörle mücadelesine gereken desteği vermekten

kaçınmaları, özellikle Avrupa Birliği ülkelerinin bölücü terör örgütüne sağladığı siyasi ve ekonomik destek de, tabii ki ulusal güvenliğimiz açısından ciddi bir sorun olagelmıştır.

Dış koşullar kapsamında sayabileceğimiz ve ulusal güvenliğimizi etkileyebilecek diğer önemli konular kapsamında Türkiye'nin NATO üyeliğinin devam eden yarar ve yükümlülükleri, Türkiye-Amerika Birleşik Devletleri ve Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerindeki inişli, çıkışlı süreç de vardır denilebilir. Türkiye'nin komşularıyla mevcut sorunları da bugün için gündemin ön sıralarında ve kriz niteliğinde olmamakla beraber ulusal güvenliği etkileyen birer endişe unsuru olmak nitelikleri tabii ki devam etmektedir; Ege sorunları, Kıbrıs gibi.

Şimdi de ulusal güvenliğimizi etkileyen iç koşullarımıza bakalım istiyorum. Dünyanın en hassas coğrafya parçasında yer aldığı daha önce ifade ettiğimiz Türkiye, bu konumunun gereği olarak büyük güçlerin dünya politikalarında daima önemli bir madde başı olagelmıştır. Bunun çoğu zaman ulusal çıkarlarımıza uygun sonuçlar verdiğini söylememiz de maalesef mümkün değildir. Zira Türkiye'nin bölgede kendi çıkarlarına zarar verebilecek bir güç haline gelmesini istemeyen bu çoğunlukla sömürgeci devletler, sürekli olarak ülkemizin iç sorunlarını kaşımış, olmayan sorunları var etmiş, iyileşmeye yüz tutan yaraları yeniden kanatmaya çalışmışlardır. Bugün de egemen güçlerin Türkiye'ye bakışlarında temelde bir değişiklik olduğunu söylemek maalesef mümkün değildir. Gerek hâkim güçlerin bu politikaları ve gerekse karmaşık uluslararası ilişkilerin hâkim olduğu genel küresel koşullar nedeniyle daha önce de ifade ettiğim gibi, ülkemizin iç koşulları çevresel ve küresel koşullardan soyutlanmadan aynı resmin içerisinde, aynı resmin parçası olarak görülmeli ve düşünölmelidir. Ulusal sorunların uzun süre çözümsüz kalması, bu sorunların toplum yaşamına olan olumsuz etkilerinin derinleşmesine ve çözümlerinin giderek daha da zorlaşmasına neden olur. Sonuçta da, bu sorunlar ülkenin ulusal güvenliği için temel tehditler haline dönüşür. Nedir bu temel ulusal sorunlar? Bu sayacağım sorunların sadece Türkiye için değil, belki dünyadaki birçok ülke için, öncelikleri değişebilmek kaydıyla var olduklarını söyleyebiliriz.

Ulusal gücü ve sonuçta doğal olarak ulusal güvenliği olumsuz etkileyen başlıca bünyesel sorunlar şöyle listelenebilir diye değerlendiriyorum: En başta **eğitim sorunu**, yani cehalet sorunu vardır. Diğer tüm sorunların anası niteliğindedir. İkincisi, **kötü yönetim sorunu**, yetersiz liderlik sorunudur. Üçüncüsü, **dini, mezhepsel ve köksel, yani etnik ayrılıkları kışkırtıcı politikalar ve bunlara dayalı terör faaliyetleridir. Bir diğer başlık ise adalet sistemi ve bu sistemdeki sorunlardır.** Bir diğeri, **sosyoekonomik sorunlar** ki bunun içerisinde işsizlik, fakirlik, refah düzeyi, refahın paylaşımındaki adaletsizlik, sağlık ve sosyal destek sistemlerindeki sorunlar ve yönetimlerin karıştığı yolsuzluklar sayılabilir. Güvenlik birimleri ile ilgili yapısal, donatım, moral ve motivasyon sorunlarının da yine ulusal güvenliği ciddi biçimde etkileyen bir unsur olarak zikredilmesi gerekir. Ve nihayet **psikolojik alandaki sorunlar**, yani toplumda özgüven, ulusal bilinç ve birlik duygularını güçlendirici, motive edici psikolojik destek çalışmalarının yokluğu ya da yetersizliği de önemli bir ulusal güvenlik sorunu olarak zikredilmelidir.

Ben şimdi bunların her birinin detayına girmek yerine bütün bu sıkıntıların temelindeki iki ana sorundan, izin verirsiniz biraz daha detayıyla söz etmek istiyorum. Bana göre bunlar cehalet ve kötü yönetim ikilisidir. Bunlar yumurta tavuk örneği, biri diğerinin hem nedeni, hem de sonucudur. Ulusal varlık ve değerleri tehdit eden temel tehlikeyi, ben bu birbirinden üreyen ve birbirinin yaşamasını sağlayan ikilide buluyorum.

Önce eğitim konusundan başlayıp sorunlarla ilgili bazı temel gerçeklere yakından bakalım. Eğitim konusunda umarım şu hususlarda hepiniz bana katılacaksınız: Üzerinde en fazla konuşulması gereken alan eğitim alanıdır, çünkü her belanın, her sorunun temelinde cehalet vardır. Hangi zararlı taşı kaldırırsanız altından cehaletin sırtıttığını görürsünüz. Bu saptamalardan sonra herhalde diyebiliriz ki temel tehdit cehalet, temel tedbir, temel önlem, çare ise eğitimidir; her yaşta, her yerde, her fırsatta eğitim. Eğitim sadece okullarda verilenle sınırlı olmayan, ana kucağından mezara kadar devam eden bir öğrenme, öğretme ve uygulama sürecidir. Bir toplumu ulusal hedeflerine ulaştırmaktan geri bırakmak, ulusal birlik bilincini tahrip ederek planladıkları kalıplara sokmak isteyenler öncelikle eğitim kurumlarına

ve ulusal medyaya el atar, bunları ulusal olmaktan çıkarmaya çalışırlar. Zira toplumun eğitilmesinde en etkin olması gereken iki kurum bunlardır. Büyük Atatürk bunu çok iyi görebildiği içindir ki, eğitimin önemini vurgulamakla kalmamış, bu konuda eskimeyecek temel ilkeleri de ortaya koymuş, o günlerin yoklukları içinde halkın eğitilmesi için en uygun sistemleri kurdurarak uygulanmasını başlatmıştır.

“Cehaletin bir topluma maliyeti nedir?” sorusunun cevabını hep birlikte vermeye çalışalım. Bilgisizlik ya da yanlış bilgilendirme nedeniyle toplumun önemli bir kesimi çoğu zaman kendisine iyi yöneticiler seçme becerisini gösteremez. Ulusal tarihindeki derslerin ve haklı övünç kaynaklarının ayırında değildir. Gerçek ulusal çıkarların nerede olduğunu göremez. Her türlü ihanetin yeşermesi için en uygun ortamın cehalet tarlası olduğunu fark edemez. Ulusal birliğine yönelik etnik veya dinsel bölücülük çabalarına ve bu yöndeki psikolojik harekât uygulamalarına karşı duyarlı ve dirençli davranamaz. Kendi yaşamı dâhil kişisel çıkarlarının ancak ulusal varlığın devamı ve ulusal çıkarların korunması halinde söz konusu olabileceğini fark edemez. Bölücü hainlerin ve inanç tüccarlarının tuzaklarına kolayca düşer. Kötü yönetimlerin yanlış ya da kasıtlı uygulamalarının neden olduğu tehlikeyi fark etse bile, etkili bir toplumsal tepki sergileyemez. Bütün bunlar ihanet tezgâhçılarının daha da ileri adımlar atmaya cesaretlenmelerini sağlar, benzeri hedefleri olan diğerlerini de özendirir. Ve nihayet uygun eğitim sistemiyle dinini doğru öğretmediğiniz bir toplum ile irtica'ya karşı savaşamazsınız ve inanç farklılıklarına dayalı düşmanlıkları ortadan kaldıramazsınız.

Yönetim konusuna bakalım; kötü yönetim ve yetersiz liderlere sahipsiz bakalım neler olur? Yeterli olmayan yönetimler, toplumu ulusal güvenliğin temel gücünü oluşturacak şekilde eğitemez, yönlendiremez. İyi yönetilmeyen cahil bir toplumun cehaleti yenerek gereken toplumsal ve ulusal bilince ve duyarlılığa sahip olması tabii ki mümkün değildir. Kötü yönetimler ulusal bağımsızlık konusunda gereken duyarlılığı gösteremez, ülkeyi egemen güçlere bağımlılıktan kurtarmanın çarelerini geliştiremezler; sevgili gençler, bu maddenin çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Yetersiz yönetim kadroları ve yeteneksiz liderlerin beceriksiz uygulamaları sonucu kemikleşen sorunların neden olacağı ulusal kaynak ve zaman kayıpları genel anlamda ulusal gücü zayıflatır. Bu durum, devletin tehlikelerle başa çıkabilmek yeteneğini de azaltır. Yetersiz yönetimler tehdit ve tehlikeleri doğru ve zamanında algılamak, uygun önlemler düşünerek zamanında uygulamak için yeterli öngörüye sahip olmadıklarından ulusal güvenliği gereken şekilde sağlayamazlar. Yeteneksiz liderler kendi ideolojik saplantılarından kurtularak toplumu bütünüyle kucaklamak, toplumdaki ayırıcı unsurları etkisiz hale getirip ulusal değerler etrafında toplamak becerisini gösteremezler. Yetersiz yönetimler siyasetin ve siyaset eliyle zararlı bir ideolojinin eğitim sistemine hâkim olmak çabasını engelleyemez ya da engellemezler. Eğitimde birlik ilkesini tahrip eden bu çabalar, ülke geleceği ve sonuçta ulusal güvenliği için önemli tehlike teşkil eder. Kötü yönetimler tehlikeli sonuçlarına aldırmadan yargıyı siyasallaştırmaya çalışır, bu durum geri dönüşü çok zor sıkıntılar ve ulusal güvenlik zafiyetleri yaratır. Dinin ve onunla ilgili kutsalların kötü yönetimlerce siyasi ve maddi çıkarlar sağlamak için kullanılması bu çok önemli birleştirici gücü bir bölünme nedeni haline getirir. Yetersiz yönetimler irtica ve benzeri sapık ideolojilerin güvenlik güçlerinin içinde yapılanmaya çalışmalarını da önleyemez. Bu durumda ulusal güvenlik üzerinde ürkütücü ölçüde büyük zararlar meydana gelir.

Özet olarak diyebiliriz ki sevgili gençler, yönetimler şu dört kurumun siyasallaşmasından özenle kaçınmalıdırlar: Birincisi eğitim kurumu, ikincisi yargı, üçüncüsü din ve dördüncüsü güvenlik güçleri alanıdır. Görüldüğü gibi bir ülkenin ulusal güvenliği asıl olarak eğitim ve kötü yönetim başta olmak üzere az önce ifade edilen ulusal sorunlarla doğrudan ilişkilidir.

İç ve dış sorunların oluşturduğu bu arka plan resmini akılda tutarak, yaşadığımız bu süreçte ülkemizin ulusal güvenliğine yönelik gündemdeki öncelikli tehdit ve tehlikelerin neler olduğuna bir kere daha topluca bakalım istiyorum. Bu çerçevede en başta sayılması gereken husus, ekonomik ve teknolojik bağımlılığın getirdiği siyasi bağımlılık nedeniyle kamuoyunda oluşan ve yönetimlerce her durumda ulusal çıkarlarımıza uygun kararlar alınabilmesinin mümkün

olamayacağı algılamasına dayalı endişedir. Öte yandan, etnik bölücü faaliyetler ve bunlara dayalı bölücü terör, ulusal birliğimizi ve toprak bütünlüğümüzü açıkça tehdit etmeyi sürdürmektedir. Laiklik başta olmak üzere cumhuriyetin temel niteliklerini sulandırmak ve yok etmek hevesine bağlı çabalar cumhuriyetin çağdaşlaşma yolundaki kazanımlarını da ortadan kaldıracak bir tehdittir. Bu değerlerin zayıflatılması veya yok edilmesi, şeriat özlemlerini ve köktendinci terörü de cesaretlendirebilir. Refah paylaşımındaki adaletsizlik, fakirlik, işsizlik gibi ekonomik sorunlar ulusal birlik duygusunu ve iç huzuru zedeleyen en önemli faktörlerdendir. Gerçekte cehalet ve sosyoekonomik sorunların sebep olduğu ve yetersiz yasal düzenlemelerin özendirmediği, toplumun huzur ve güvenliğini olumsuz etkileyen suç örgütlerinin faaliyetleri de, ulusal güvenliğimizi tehdit eden güncel olgulardan biri olarak görülmektedir.

Ulusal bilinç ile çok yakından ilgili gördüğüm bir konuyu da burada zikretmek istiyorum. Bu da ulusal dilin korunması konusunda gerek ulusça gerekse yönetimler açısından mevcut olan duyarsızlığımızdır. Ben bu aymazlığı ve bu duyarsızlığı, ulusal birliğimize ve sonuç olarak ulusal güvenliğimize yönelik çok ciddi bir tehlike olarak değerlendiriyorum. Zira öz dilini koruyamayan bir toplumun ulusal birliği başta olmak üzere ortak değerlerini koruyabilme şansının da pek fazla olmadığı inancındayım. Ülkemizde hızla yaygınlaşan bilgisayar sistemlerinin, güvenlik başta olmak üzere teknoloji üretiminde kullanılmasında mevcut zafiyetlerimizin de, yine ulusal güvenlik açısından önemli güncel bir sıkıntı olduğu kanısındayım. Nihayet tüm dünyanın ortak olduğu küresel ısınma ve doğal kaynaklarla çevrenin bilinçsizce tahribinin, ülkemizde cehaletin de katkısıyla kazanmış olduğu boyutların yarattığı tehlikeye de bir kere daha dikkatinizi çekmek istiyorum.

Hemen ifade etmeliyim ki, sayılan bu iç tehdit unsurlarından etnik ve dinsel bağnazlıklara dayalı bölücü faaliyetler en önemli toplumsal kırılma noktaları olmaları nedeniyle de ciddi ulusal güvenlik sorunlarıdır ve elbette Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ulusal güvenlik meseleleri içerisinde öncelikli sorun olma niteliklerini korumaktadırlar. Bu arada unutmamak gerekir ki din ve inanç konusu, yeterli eğitime dayalı ve iyi niyetle kullanılması halinde ulusal birliğin

güçlü olarak oluşturulup korunmasında önemli bir rol oynar. Öte yandan laiklik ilkesini ve çağdaşlaşmayı yanlış değerlendirip samimi inanç sahibi dindar insanlarımızı kendi hataları olmayan dinsel cehaletlerine bağlı bazı davranışları nedeniyle dışlamak, aşağılamak da bölücü etkiler yaratabilecek çok ciddi yanlışlardandır diye değerlendiriyorum.

Değerli konuklar, sevgili gençler; ulusal güvenliğin temel dayanağı ulusal güçtür. Ulusal güç kavramının içerisinde birçoklarının yanlış anladığı ve tanımladığı gibi sadece askeri güç değil, aynı zamanda o ülkenin ekonomik, sosyokültürel, politik, teknolojik ve psikolojik güç unsurları da vardır ve bütün bunlara ilaveten o ülkenin bulunduğu coğrafyanın sağladığı olanaklar, yani jeopolitik güç dediğimiz unsur da, ulusal gücün bir parçasıdır. Ancak altını çizerek ifade ediyorum ki, bunların içinde en önemli olan unsurlar; psikolojik gücü oluşturan ulusal bilinç, ulusal özgüven ve ulusal birlik duygusudur. Dikkat edilirse, iç ve dış ihanet odaklarının öncelikli saldırı hedefleri her zaman bu alanlar olmuştur. Özellikle de cahil toplum kesimlerinde bu saldırıların çok etkili olduğunu yaşadıklarımızdan görüyor ve biliyoruz.

Bir ulusal gücün ulusal güvenliği endişeye yer bırakmayacak biçimde sağlayabilmesi için, sayılan bütün alanlarda yeterliliğe sahip olması, özellikle de az evvel vurguladığım gibi, ulusal bilinç, birlik duygusu ve ulusal özgüven konularında çok üst düzeylerde olması gerekir. Bunun da önkoşulu eğitilmiş, bilinçli ve iyi yönetilen bir toplumun var olmasıdır.

Öte yandan önemle hatırlatmak istiyorum ki, ulusal güvenlik sadece bugün mevcut olan tehditlere karşı alınan önlemleri değil, gelecekte ortaya çıkması olası tehditlere karşı alınabilecek önlemlerin de düşünülüp planlanmasını, bu alanda gerekli hazırlıkların yapılmasını kapsar. Bu gereklilik, yönetimdeki lider kadroların ulusal tarih ve dünya tarihi konusunda çok iyi bilgiye ve gelecekle ilgili derin öngörü yeteneğine sahip olmasını zorunlu kılar.

Yasal olarak ulusal güvenliğin gerektirdiği her türlü tedbiri öngörmenin, planlama ve uygulamanın ulusal gücün unsurlarını yeterli düzeyde bulundurma'nın siyasi sorumluluğu hükümetlere aittir.

Uluslararası ilişkilerde ulusal güvenliği pekiştirici politika ve uygulamalarla siyasi ortamı güvenli hale getirmek, komşularla olan sorunlara ulusal çıkarlarımıza uygun siyasi çözümler üretmek ve bunları, ülke güvenliğini tehdit etme konumundan, barışçı yöntemlerle, fakat ulusal çıkarları gözeterek çıkarmanın akılcı ve gerçekçi yollarını aramak, siyasi yönetimler için diğer önemli bir görevdir. Askeri çözümün zorunlu olabileceği değerlendirilen durumlarla ilgili olarak askeri harekât için uygun siyasi koşulları oluşturmak da aynı sorumluluk kapsamındadır.

Ulusal güvenlik konusunda asıl sorumlu siyasi yönetimler olmakla beraber “tek sorumlu hükümetler ve onların güvenlik güçleridir” deyip nokta koymamız da doğru değildir. Hükümetlerin ve devlet kurumlarının yanında sivil kuruluşların ve vatandaşlar olarak her birimizin bu konuda görev ve sorumlulukları olduğunu hatırlatmamızda yarar vardır sanıyorum. Burada resmi kurumların yanında özellikle aydınların, medyanın, sivil toplum kuruluşlarının ve üniversitelerin, özellikle cehaletle mücadele alanında yaşamsal rollerini de vurgulamak zorundayız.

Sözünü ettiğim konularda bugüne kadar yeterli ve etkili politikalar üretilmemiş olduğunu, bu nedenle tüm bu tehdit konularında endişe verici noktalara geldiğimizi düşünebiliriz, ancak durum ne kadar endişe verici olursa olsun, umutsuzluğa kapılmak hakkımızın olduğunu düşünemeyiz, bunu bu şekilde bilmeliyiz. Kabul etmeliyiz ki, eğer bugünkü koşullardan umutsuzluğa kapılırsak, o zaman 19 Mayıs 1919'daki, O Samsun'a ayak basan Büyük Önder'in kendisi ve yanındaki, o diğer çılgın Türklerin anılarına çok büyük saygısızlık etmiş oluruz. Kurtuluş Savaşı'nda ayakkabısı olmadan ayağında bez sarılı olarak yollara düşüp o dağlarda bu ülkenin geleceği için, bağımsızlığı için, özgürlüğü için can veren insanların yaşadıkları o günlere, o anlara saygısızlık etmiş oluruz. Kucağındaki çocuğu ağlarken ses çıkarıp da düşmana yerlerini belli etmesin diye bağırna bastırıp ölmesine neden olan, cephane taşıyan koldaki genç anayı, onun aziz ruhunu rahatsız etmiş oluruz. Onun için bugün içinde bulunduğumuz koşullardan kesinlikle umutsuzluğa düşmek yok, sevgili gençler.

Evet, Türk Ulusunun etnik köken ya da dini inanç ayrımı yapmadan bir bütün olarak hangi koşulların içinden geçip bağımsız bir cumhuriyet kurmak noktasına gelebildiğini çok iyi anlamak ve yetişen nesillere öncelikli olmak üzere tüm vatandaşlarımıza çok iyi anlatmak zorunluluğu vardır. Unutmamalı ki, iç ihanet odakları o zaman da oldu; hem de o günlerin koşullarında daha da yıkıcı olanaklarıyla var oldular. Evet, bugün bir Atatürk'ümüz yok, fakat O'nun bu ulus için başardıkları önümüzde. O'nun geçerliliğini hep koruyan ilkeleri, yol gösterici beyanları kitaplarımızda okunmayı ve ders alınmayı bekliyor. Öte yandan bu millet, Türkan Saylan gibi nice toplum önderleri yetiştirdi. Dolayısıyla, ümitsizliğe kapılmadan hep bu olumlu çıkış noktalarına bakmak durumundayız.

Sonuç olarak sevgili gençler, toplumu eğitmenin, doğruları halkımıza anlatabilmenin bugün önümüzde duran en acil görev ve sorumluluk olduğunu düşünüyorum, sabır ve dikkatinizden dolayı hepimize teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

Evet şimdi, değerli hocalarımız ve sevgili gençler her konuda soru sorabilirler; sorular için herhangi bir kısıtlama yoktur; onu arz edeyim.

ÖZGENUR ÖĞCÜ (Başkent Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğrencisi)- Konuşmanızın başını, derste olduğum için yakalayamadım, o yüzden sorumu eğer cevapladıysanız şimdiden özür dileyerek lafıma başlamak istiyorum. Anladığım kadarıyla, yakalayabildiğim kadarıyla bazı etnik sorunlar ve dinsel sorunlar ve Türkiye üzerinde yapılmaya çalışılan ayrımlardan söz edildi ve uluslararası düzeyde insan hakları ile adlandırılan bazı haklar ve özellikle Avrupa Birliği kapsamında yeni televizyon kanallarının açılması, din eğitimiyle ilgili yeni uygulamalar yapılması gibi Türkiye'ye karşı dayatmalar söz konusu. Peki, bu insan haklarıyla ulusal güvenliği aynı çatı altında nasıl bağdaştırabiliriz? Teşekkür ederim.

EDİP BAŞER- Başlangıçta, herhalde siz gelmeden önce, şöyle bir ifade kullanmıştım: Bana göre güvenlik temel olan unsurdur. Çünkü güvenliği alttan çektiğiniz zaman artık o ortamda, insanlar gerek ulusal gerekse bireysel düzeyde kendisini güvende hissetmeyecek, yaşam

hakkının garanti edildiğine inanmayacaktır. Kendisinin, ailesinin yaşamının veya ulusal varlığının tehlikede olduğunu hisseden insanlara hangi insan hakkından söz edebilirsiniz ? Onun için dedim ki güvenlik bireysel bazdan başlayıp devlet örgütlenmesine kadar her alanda temel unsurdur. Demokratik gelişimden, insan haklarından, çağdaşlaşma yolunda ilerlemeden, hukuk devleti olmaktan, kısacası tüm ulusal ve evrensel değerlerin varlığından, yeterliliğinden ancak güvenliğin sağlandığı bir ortamda bahsedebilirsiniz. Tabii ki güvenliği tehdit eden birçok alanlar, birçok unsurlar var Onları da sıralamaya çalıştım. Bunlardan en önemli olanlarından biri, yargının siyasallaşması, bağımsızlığını yitirmesi olgusudur. Böyle bir durumda elbette insanların yargıya güveni ve saygısı kalmayacak, en azından bir kısım insanlar kendileri güvenliklerini sağlamak için yasa dışı yöntemlere başvurabileceklerdir. Eğer bir ülkede sayıları az dahi olsa bir kısım insanlar, böyle bir duygunun içerisindeyse, siz o ülkeyi bir hukuk devleti olarak niteleyemezsiniz. Evet, insan haklarıyla bağlantısı bana göre burada, yani insan hakları elbette evrensel bir olgu, evrensel bir değer, bunu hepimiz büyük bir saygıyla evrensel ortak bir değerimiz olarak kabul ediyoruz. Unutmamalıyız ki en temel insan hakkı “yaşama hakkı”dır. Devletin öncelikli görevi vatandaşlarının yaşama hakkını koruyacak önlemleri almaktır. Bu da sürdürülebilir bir güvenlik ortamının sağlanması ile mümkün olabilir.

Şunu da müsaade ederseniz hemen vurgulayayım: Bugün dünyada şu ya da bu şekilde irili ufaklı insan hakları ihlallerinin yer almadığı hiçbir ülke yok. En demokratik olduğunu iddia eden, bugün her fırsatta, özellikle de bize demokrasi konusunda, insan hakları konusunda dersler vermek için her düzeyde memurlarını mikrofon başına geçiren Avrupa Birliği dahi, Avrupa Birliği'nin üyesi ülkelerde dahi bugün hemen hemen her gün onlarca insan hakları ihlaline rastlanmakta. Dolayısıyla, insan hakları evet, evrensel bir değer, ama bu değer henüz bütün dünyada, bütün toplumlarda tam anlamıyla baş tacı edilebildiğini söylemek mümkün değil. Bugünkü koşullarda edilmesi de mümkün değil. Dünya nüfusunun çok önemli bir kısmı henüz açlıkla boğuşmakta. Her yıl, çoğu çocuk milyonlarca insan kötü beslenme ve sağlık hizmetinden yoksun olmaları sonucu ölmekte. İnsan tüccarları bu aç insanları gemilerin havasız yük ambarlarında taşıyıp ucuz iş gücü olarak Batı'nın gelişmiş ülkelerine pazarlamakta.

Hala böyle bir süreci yaşayan dünyamızda insan hakları denilen kavramı çok dikkatli kullanmak zorundasınız. Bazen duyuyoruz, o ambarlarda yarısı ölen, yarısı denize dökülen, bazıları yanlış yere götürülüp sizi buraya getirdik diye bırakılan, paraları alınan zavallı aç, sefil insanlar. Az evvel ifade ettim, bugün dünyada hâlâ aç olan oldukça kalabalık bir nüfus var. Dolayısıyla, dünyamız bu sorunları çözmeden, yani açlık, işsizlik, sefalet, refah dağılımında ve kalkınmanın dağılımındaki bu adaletsizliği, bu dengesizliği ortadan kısmen de olsa kaldırmadan herhalde dünyada tam olarak insan haklarından, göğsümüzü gere gere söz eder hale gelmemiz de mümkün olmayacak diye düşünüyorum. Bunlar benim hep kişisel düşüncelerim. Sorunuza cevap oldu mu bilmiyorum?

ORHAN KARAOĞLU (Başkent Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğrencisi)- Paşam, öncelikle hoş geldiniz okulumuza. Son günlerde gazetede bir dizi yayınlandı, bölücü terör örgütü liderinin, yani şu anki liderinin Türkiye'deki bir gazeteciyle röportajı yayınlandı. Bu, Batı'daki demokrasi ilkelerine ne derece odak haline gelmiş, yani Batı'daki demokratik ülkelerde terör konusunda bu tarz şeyler pek görülüyor, ama Türkiye'de bu tarz şeyler genelde demokrasi, özgürlük gibi nitelendiriliyor, basın özgürlüğü gibi nitelendiriliyor. Bölücü terör örgütü liderinin dalga geçer gibi açıklamalarına Batı'da rastlamak mümkün mü? Teşekkür ederim.

EDİP BAŞER- Tabii ki her ülkenin kendi terörle mücadelesinde uyguladığı kendine özel yöntemleri var, olması da doğaldır. Bunun yanında bir de bütün dünyada geçerli olan genel anlayış görmüş bir terörle mücadele kavramı ve anlayışı var. Bu geçerli olan anlayışa göre tabii ki Türkiye'deki terörle mücadele içerisinde yer aldığını bazı insanların düşündüğü bu tür davranışlar yok, yani o anlayışın içerisinde, o tanımın içerisinde yok. Neden yok? Örneğin hiçbir Avrupa ülkesinde, bir terör örgütü liderinin posterini taşıyan bir fotoğrafı görüntülemek hiçbir medya kuruluşunun haddi değildir. Çünkü o konuyla ilgili yasalar çok açıktır, nettir, bunu yapamaz. Ama bizim ülkemizde, maalesef biliyorsunuz bu terör örgütü liderinin posterini taşıyan o birkaç tane kandırılmış, aldatılmış her neyse belki de inanmış, inandırılmış o insanları hem de çarşaf çarşaf, döndüre döndüre, beş

sefer, on sefer göstermek adeta bir habercilik sanatı gibi tanımlanmakta; veya bu millete, bu topluma, lütfen tabirimi bağışlayın, o şekilde yutturulmaya çalışılmakta. Tabii Türkiye'nin terörle mücadelesinde bu yanlışlar maalesef başından beri çok işlendi. Terörle mücadele bir bütündür sevgili gençler, terörle mücadele sadece dağdaki eli silahlı insanlarla yapılan mücadele değildir. Genelkurmay Başkanı da konuşmasında zannediyorum bu konuya temas etti, birkaç sefer vurguladı. Terörle mücadele aslında devletin bütün güçlerinin yer aldığı bir mücadele şeklidir. Terör, devletin varlığına, bağımsızlığına, ulusal birliğine, toprak bütünlüğüne yönelmiş açık bir tehdittir. Dolayısıyla, bununla mücadelede sadece tek boyutuyla mücadele hiçbir zaman meseleyi halletmez. Askerin yapmış olduğu, güvenlik güçlerinin yapmış olduğu silahlı mücadele, sadece tek boyutunu içerir. O bölgede iki yıl komutanlık yapmış bir büyüğünüz olarak çok açıklıkla söylüyorum ki; askerin, polisin, güvenlik güçlerinin yapmış olduğu terörün silahlı unsurlarıyla mücadele terörle mücadelenin en basit boyutudur. Asıl bunun gerisinde ekonomik boyutu, siyasi boyutu, yasal boyutu, psikolojik boyutu gibi boyutları vardır, bu boyutlarda da devletin ilgili kurumlarının uygun faaliyetleri, uygun politikaları ortaya koymuş olması gerekir, uygulamış olması gerekir ki terörle mücadele bir bütünlük içerisinde başarıya gidebilsin.

Ülkemizde maalesef çok söylenmiş, hatta yazılmış, anlatılmış, raporlar hazırlanmış olmasına karşın kanaatimce Türkiye'de yönetimler bir türlü bu gerçeği tam olarak kavrayabilmiş değildir. Kavrayabilmiş olsalardı herhalde gereğini de yapmış olmaları gerekirdi, ama maalesef şu anda hâlâ söylediğiniz örnekte olduğu gibi bazı uygulamaları görüyoruz ve bu tür şeyler bazı çevrelerce alkışlanabiliyor. Tamam, basın mensubudur, basın özgürdür, gider biriyle röportaj da yapar, konuşur, ama bunu bölücü terör örgütünün eylemlerine son vermesiyle ilgili olumlu bir adımmış gibi, çok önemli bir adımmış gibi lanse etmek söz konusu olamaz. Hiçbir devlet elinde silah olan bir terör örgütüyle masaya oturup müzakere edemez, etmez, etmemelidir, ettiği takdirde o devletin artık bağımsız bir devlet olma vasfı tartışılır hale gelir. Bu nedenle Türkiye'yi sürüklemek istedikleri nokta burasıdır. Şayet bir ülkede terör var ise, devlet terörle mücadele eder, müzakere etmez. Teröre siyasi çözüm öneren iç ve dış akıl hocalarımızın açıkça söylemeye cesaret edemedikleri şey, her halde

devletin terör örgütünü muhatap alarak o'nun taleplerini karşılayacak bir sonuç üzerinde anlaşmasıdır.

AHMET ZEKİ BULUNÇ (Başkent Üniversitesi Öğretim Görevlis)-

Sayın komutanım, konuşmanızda çok önemli bir noktaya, eğitim konusuna değindiniz. Soruma şöyle bir tespitle başlamak istiyorum: Geçmiş süreçlerle günümüzdeki süreçleri karşılaştırdığımızda eğitim alanında teknoloji bağlamında üniversitelerin oluşumu çok süratli olmaktadır. Bununla birlikte yetersiz altyapılarıyla yaygın bir hale gelmiştir. Fakat bu yapılırken, benim gözlemim eğitimin içi boşaltılmıştır. Özellikle yabancı dilde eğitimin egemen olduğu bir yapıya sürüklenilmektedir. Bir de akademik düzeyde yapılan çalışmalarda yabancı kaynaklı dıştan bakış açısı ön plana çıkartılmaktadır. Dolayısıyla eğitim, eğitilen insan sayısından çok artık içerik, nitelik ve yapı itibariyle de çok ciddi bir sorun haline gelmiştir. Bunu dikkate aldığımızda acaba nasıl bir eğitim ve nasıl bir eğitim politikası, nasıl bir stratejinin ön plana çıkartılması gerekir? Özellikle bugünkü iktidar anlayışının devam ettiği bir süreçte sizce bu nasıl çözümlenebilir? Çok teşekkür ediyorum.

EDİP BAŞER- Sayın Büyükelçim, tabii cevaplandırılması çok çok zor, hemen hemen imkânsız bir soru gibi geliyor bana, ama elimden geldiği kadar sadece düşüncelerimi arz edeyim. Tabii ki eğitimin nasıl bir eğitim olması gerektiği, ulusal eğitim kurumumuzun isminde var zaten: Milli Eğitim, yani ulusal eğitim. Ne demektir Milli Eğitim? Bu eğitim sisteminde, eğitim gören insanlar öncelikle bu ulusun, bu ülkenin çıkarlarına, yararlarına hizmet etmek üzere hazırlanırlar, öncelikli hedefleri, amaçları budur. Evrensel düzeyde yapacakları faaliyetlerde de hem dünya insanlığına faydaları dokunurken tabii ki bu kapsamda kendi ülkesi insanlarına da, kendi ulusunun insanlarına da aynı ölçüde yararlı olmayı hedeflerler. Böyle bir sistemde yetişen insanlar, bu bakışla hizmet kavramını anlayan insanlardır ve hizmeti bu anlayışla ele alan insanlardır. Ama, eğer siz, o eğitimi ulusal olmaktan, yani milli olmaktan çıkarmış ve bugün maalesef bizim eğitim sistemimiz için yapılan haklı birçok eleştirilerin ortaya koyduğu şekilde ulusal olmanın dışına taşımışsanız, o zaman tabii ki az evvel tanımladığım insan türünü yetiştirmeniz, eğitmeniz ve bu sistemin öbür tarafından bu sistemin ürünü olarak bu ülkenin çıkarlarını öncelikle düşünen, gözeten

insanlar elde etmeniz pek fazla mümkün olmaz. En azından bu sistemden yetiştirdiğiniz insanların önemli bir kısmı az evvel belirttiğim bu ulusal bakışın dışında bazı bakışlara sahip olanlar olacaktır ki, bu takdirde o ülkede tabii ki yetişen insanlarından aydın hale gelen, aydınlanmış insanlarından bir ulusun beklentilerinin gerçekleşmesini ummak mümkün olmayacaktır. Benim görebildiğim, bugünkü durumuyla ülkemizin milli eğitim sisteminde bugüne kadarki yanlış uygulamalarla çok önemli tahribatlar meydana gelmiştir. Sadece bu dönemdeki yönetimi kastetmiyorum. Maalesef Türkiye yıllardır iyi yönetilememiş ve doğal olarak eğitim sistemi de sorunlarından arındırılıp tam anlamıyla etkin, çağdaş ve ulusal bir eğitim sistemi haline getirilememiştir. Siyasetin ve ideolojik görüşlerin eğitim sistemi üzerinde hakimiyet kurma çabaları ise, sorunları daha da derinleştirmekte, çözümü o ölçüde güçleştirmektedir diye düşünüyorum.

İçinde bulunduğumuz süreçte tabii ki daha farklı boyutta kaygılar ortaya çıkmıştır. Bu koşullarda hakikaten köklü bir bakış değişikliği, köklü bir politika değişikliği olmadıkça bu kaygıların ortadan kalkabileceğine ben şahsen kani değilim. Ancak arz ettiğim gibi çok köklü bir değişimle, bakış değişimiyle çözümler mümkün olabilecektir. Eğer siz eğitim alanını da sadece devletin bir kurumu olarak görüp, *“ben devleti yönetmek için halkın oylarıyla iktidara gelmiş, iktidar olmuş siyasi örgüt devletin tüm kurumlarını dilediğim şekle sokarım”* düşüncesiyle yola çıkmışsanız, elbette eğitim sistemine siyaseti sokmakta sakınca görmez, aksine, kendi siyasi hesaplarınız açısından büyük yarar görürsünüz. Konuşmamda da siyasetin dört alana girmemesi, elini sokmaması gerektiği inancımı ifade etmiş, ilk sırada da “eğitim kurumu”nu saymıştım.

KEMAL YÖRÜKOĞLU (Başkent Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Öğrencisi)- Paşam, hoş geldiniz. Milli güvenlik için önemli olan unsurlardan jeopolitik konunun Türkiye’ye nasıl fayda sağlayacağı, nasıl zarar vermeyeceği hakkındaki bilgilerinizi öğrenmek istiyorum.

Bir de bunun dışında bir konu daha var, eğer cevaplandırırsanız sevinirim: Son 25 yıldır Türkiye’nin terörle ilgili problemleri olduğunu biliyoruz, yalnız son 10 yıllık süreç içerisinde Türkiye’yi tehdit edecek

unsurların terörün yanı sıra şeriat olduğunu da görüyoruz. Şahsi görüşümü söylemek istiyorum; şeriat konusunun terör konusunun önüne geçtiğini, daha doğrusu önem sıralaması yaparsak, toplum içerisinde şeriat tehdidinin terör tehdidinin daha önüne geçtiğini görüyorum. Bu yadsıma mıdır, yoksa normalleşme sürecinin bir başlangıcı mıdır? Teşekkür ederim.

EDİP BAŞER- Önce birinci sorunuza cevap vereyim müsaade ederseniz. Bir ülkenin coğrafi konumunun, yani dünya coğrafyasında işgal ettiği yerin politikalarına sağladığı olumlu katkı ve etkiler o ülkenin jeopolitik gücünü oluşturur. Coğrafi konumun olumlu etkileri olabildiği gibi, olumsuzlukları da olabilir. Türkiye çok önemli bir coğrafya parçasında yer almaktadır. Gerçekten Türkiye, dünyada çok az ülkenin sahip olduğu bir jeopolitik öneme sahip. Doğu-Batı ekseninde, Asya-Avrupa arasında bir geçiş köprüsü niteliğinde. Denizlere baktığınızda, Karadeniz'i Akdeniz'e bağlayan su yollarını elinde tutan, kontrol eden bir konumda. Öte yandan Türkiye, dünyanın enerji kaynaklarının yoğun olarak yer aldığı Avrasya ve Ortadoğu'nun hemen yanı başında yer almakta. Bu konumu ile, sözkonusu kaynaklara hâkim olmak isteyen güçlerin mutlaka dost olarak yanında tutmak ya da kendisine bağımlı ve her istediğini yapar hale getirmek ihtiyacını duyacağı bir ülke.

Türkiye'nin, bu jeopolitik özelliğinden ve avantajından başta güvenlik olmak üzere, uluslararası siyasi, kültürel ve ekonomik ilişkilerinde etkin şekilde yararlanması beklenir. Ülke politikalarını yönlendirenlerin bu coğrafyanın sağladığı jeopolitik gücü kullanabilme becerisini gösterebilmelerinin ön koşulları vardır. Ülkeyi yönetenler her şeyden önce bu gücün farkında olacaklar. Bununla beraber o gücü sadece bugün için değil, yarınlar için de en etkili biçimde nasıl kullanacaklarını çok iyi öngörebilecek yeteneğe sahip olacaklar.

Müsaade ederseniz özet olarak şunu söyleyeyim: Bana göre, eğer bir ülkeyi yönetenler, Büyük Atatürk'ün söylediği gibi, akıl ve bilimi öne koymamışlarsa, eğer ülke için düşündükleri politikalar, öngördükleri politikalar akla, bilime uygun ve gerçekçi değil ise, bu takdirde o jeopolitik önem ne kadar büyük olursa olsun, o ülkenin ondan yararlanabilmesi, herhangi bir şekilde onu etkin bir biçimde kendi

çıklarları istikametinde kullanabilmesi mümkün değildir. Onun için bütün mesele gördüğünüz gibi ülkeyi yönetenlerde gelip takılıyor. Yarın o yönetenler sizler olacaksınız.

Burada çok önemli gördüğüm “aklın kullanılması” konusunda da sizlere söylemek istediğim bir husus var: Sevgili gençler, artık günümüzde bireysel akıl değil, ortak aklın kullanılması çok önemli. Ortak akli kullanabilen liderler bugün artık dünyada lider konumunda oturabilir, durabilir. “Ben her şeyi bilirim” havasındaki bir kişinin çağdaş bir lider olma şansı yoktur. Bir kişinin herşeyi bilmesi doğa yasalarına da uymaz. O kişi ne kadar zeki, ne kadar akıllı olursa olsun, kendisini ne kadar öyle görürse görsün, bilgi üretiminin bu kadar yoğun, bilgi akışının bu kadar hızlı ve ilişkilerin bu kadar karmaşık hale geldiği bugünün dünyasında, ortak akli kullanmadan bir ülkeyi yönetme şansına sahip olamazsınız. Ortak akli kullanmada, ülkeyi yönetenler kimlerden en çok yararlanmalıdır? Tabii ki öncelikle akademisyenler, o ülkenin aydın insanları, sivil toplum ve düşünce kuruluşları ilk akla gelenlerdir. Akıllı yönetim kadrolarının, o ülkenin düşünce üretim merkezleri konumundaki üniversitelerinden çok yoğun bir biçimde yararlanması beklenir. Bunun için de uygun mekanizmaların var olması gerekir.

İkinci sorunuz terör ve şeriat dediğimiz tehdit diyorsunuz. Ona şeriat demeyelim, irtica tehdidi diyelim isterseniz. İrtica tehdidi, günümüzde hakikaten bir şekliyle sanki öbürünün, bölücü terörün önüne geçmiş gibi bir hali var. Fakat bana göre bunların biri önde, biri arkada diye sıralamaktan ziyade ikisini de bu ülke için öncelikli tehdit olarak nitelerek ve ikisini de ön planda, birinci sırada kabul etmek daha akıllıca olur.

ASLI KARA (Kanal B)- Merhaba efendim, biraz önce “çok fazla ayrıntıya girmek istemiyorum” dediniz, ama ben bunu sormak durumundayım. Terörle Mücadele Özel Temsilciliği döneminde terör örgütüyle masaya oturmak, el sıkışmak tarzında birtakım şeyler istendiğini söylediniz anladığım kadarıyla.

EDİP BAŞER- Hayır, direkt olarak terör örgütüyle değil, ama Irak'ın kuzeyindeki yönetimle örneğin, terör örgütüyle o zaman iç içe olan -

halen de öyle ya- terör örgütünü sürekli olarak bölgesinde barındıran, ona sürekli olarak lojistik destek sağlayan, bölgesindeki tüm imkânları terör örgütü mensuplarının kullanımına açmış bir yönetimin başıyla görüşmem talep edildi. Örneğin, Amerikalılardan çok yoğun olarak bu istek geldi. Kendi yönetimimizden de bu yönde düşünceler ifade edenler oldu, ama ben kişisel olarak o dönemde -halen bugün için de aynı şeyi düşünüyorum, yani bugün de orada olsam aynı şeyi söyleyecektim- böyle bir durumdaki insanlarla terörü sonlandırma konusunda çözümler tartışmanın, ben şahsen fazlaca bir mantığı ve anlamı olduğunu düşünmüyorum. Çünkü bir eliyle teröristin elini tutan veya beline sarılmış olan bir kişinin gidip öbür elini sıkarak hadi gel şu terörü beraberce ortadan kaldıralım demenin bir anlamı yok.

Müsaade ederseniz, ben size şöyle bir anımı anlatayım: Çok ilginçtir, Amerikalı komutan, benim muhatabım olan General Ralston, ilk Ankara ziyaretinde bana “buradan Bağdat’a, oradan da Irak’ın kuzeyine gideceğini, o malum şahısla görüşeceğini” söylediğinde, ben kendisine, “oraya kadar hiç yorulmana gerek yok, ben sana onun ne söyleyeceğini söylerim” demiştim ve bazı şeyler söylemiştim. Daha sonraki görüşmemizde “*bana söylediklerini aynen dinledim*” dedi. Biz 30 senedir o insanı tanıyoruz, hatta 30 seneden fazla bir zamandır tanıyoruz. Dolayısıyla, bu insanın bugün içinde bulunduğu koşullar, ABD’nin bölgede varlığının ve kendilerine desteğinin yarattığı psikolojik ortamda yaptığı tehdit edici beyanlar ve benzer tavırlarına baktığımızda güvenilirlik bakımından notunuzu kolaylıkla verirsiniz. Bana göre bu not sıfır’dan yüksek değil. Türkiye’nin bugün en önemli ve öncelikli sorunlarından biri olan bölücü terörün sonlandırılmasının, güvenilirliği hayli tartışmalı kişi ya da gruplarla görüşerek mümkün olabileceğini düşünmüyorum. Fakat ben yanılıyor olmayı çok arzu ederim; ülkemizin iyiliğine olacak her konuda ben yanılıyor olmayı çok arzu ederim.

ASLI KARA- O dönemde sizin görevden ayrılışınız da herhalde bununla mı bağlantılı?

EDİP BAŞER- Hayır, o tamamen başka bir tartışma meselesiydi; ona girmeyelim şimdi.

ASLI KARA- Teşekkür ederim.

AYFER YILMAZ (Eski Devlet Bakanı ve Başkent Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi Genel Sekreteri)- Tekrar hoş geldiniz. Bütün açıklamalarınızda belki toparlayıcı bir soru olacak, ama belki kısa bir yanıt olacak. “Akıl” dediniz, “bilim” dediniz, “gerçeklik” dediniz, bölgeyi biliyorsunuz, bugün yakalanan tarihi fırsatı görebiliyor musunuz?

EDİP BAŞER- Öyle bir fırsat mı varmış? Herhalde cevap oldu değil mi efendim? Benim gördüğüm öyle bir fırsat maalesef yok, keşke olabilseydi, ama açıklandığı zaman belki deriz ki “bak bunu biz görememiştir.”

AKİF ERGİN (Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi)- Öncelikle gelip bizlere konferans verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum. Önce bize tehdidi, tehlikeyi açıkladınız ve tehdit unsurlarından söz ettiniz, ama Türkiye’nin gerçek tehlikesini pek dile getirmediğiniz diye düşünüyorum ve aldığınız görevler nedeniyle, yaptığınız çok değerli görevler nedeniyle diplomatça yanından geçtiniz. İyi yönetememeyi tehdit olarak söylediniz, ama tehlike olarak söylemediniz. Eğitimi, daha doğrusu eğitememeyi, çünkü doğru bilgilendirelim dediniz, onun arkasındaki açıklama “*eğitimde yanlış bilgi verilmemeli*” türünden bir açıklama olacak. Onu da tehlike olarak söylemediniz. Terör ve irtica konusunda genç arkadaşımıza da cevap verirken irticayı da önemli bir tehdit olarak söylediniz, ama Tevhid-i Tedrisat’tan bahsetmediniz, tabii onlar gizli, söylemlerinizde onlar var, yalnız şunu paylaşmak istiyorum ve gerçek tehlike bunlar mı diye sormak istiyorum, belki de bu cevabı almak istiyorum. Gerçek tehlike bu; iyi yönetememek, doğru bilgi vermemek, Tevhid-i Tedrisat’ı iyi yorumlayamamak. Tevhid-i Tedrisat, öğretim birliği deniliyor, sanki Milli Eğitim Bakanlığı şemsiyesinin altına hem İmam Hatipleri, Kuran Kurslarını, hem de laik eğitim düzenini almakla öğretim birliği sağlanmış oluyor. “Birlik” sözü altına bu alınıyor belki, ama birlik değil, öğretimin teklifinden söz ediyoruz, Tevhid-i Tedrisat burada öğretim teklifidir, laik eğitim düzenidir; onu kastediyoruz. Atatürkçü çizgiden uzaklaştıkça biz de eğitimden ödün veriyoruz.

Bugün sabah televizyonda dinlerken bir kanalda spiker “130 üniversite var” dedi. Maalesef niteliksiz üniversiteler açıyoruz, daha doğrusu Sayın Büyükelçim de söylediler; içeriğini dolduramıyoruz. Verdiklerimiz ne? Verdiklerimiz yanlış bilgiler ya da eksik bilgiler oluyor. İngilizlerin güzel bir sözü var “*eksik bilgi vererek yalan söylemek*” şeklinde. Eğitimle yalan söylüyoruz, yapmacık insanlar yetiştiriyoruz. Tümünüle katılıyorum size, sorun büyük, paradigmalarımızı değiştirmeliyiz. Köklü değişiklikler derken bakışlarımızı değiştirmeliyiz.

Efendim, tekrar somuta dönersem, tehlike ne? İyi yönetememek mi, Milli Eğitimde mi tehlike, tümünüle hükümette mi tehlike, iyi yönetememeyle mi karşı karşıyayız ki ben buna evet diyorum. İkincisi de eğitimde yanlış bilgilendirme ki buna devlet diyorum ve buradaki ortamın güzelliği dışarıda yok, şu ortamın güzelliği, şu ortamın samimiyetini de dışarıda bulamıyorum. Saygılar sunuyorum, teşekkür ederim.

EDİP BAŞER- Hocam, teşekkür ederim. Zaten zatâliniz açıkladınız olayı, ben de konuşmamda -buyurduğunuz gibi- izninizle biraz fazlaca açmadan bir şeyler söylemeye çalışmışım. Tabii üzerinde önemle durduğum iki konu; cehalet ve kötü yönetim ikilisiydi; onu arz ettim. Bu ikili gerçekten bugün ülkemiz için en önemli tehdit ve en önemli tehlike konumunda. Bunun yanında tabii ki bu cehaletin ve kötü yönetimin doğal sonucu olan, önlenemeyen birçok şeyler var. Örneğin, terör, genç arkadaşımın dile getirdiği irtica, bölücü terör, bunların hepsi cehaletten ve kötü yönetimin alması gereken önlemleri zamanında alamayıştından, uygun politikaları zamanında üretip zamanında uygulamaya koyamayıştından kaynaklanan gelişmelerin sonuçları. Dolayısıyla, tabii asıl tehlike olarak görmemiz gereken şey buyurduğunuz o iki konu, cehaletle kötü yönetim.

Tabii ifade buyurduğunuz o bilgi çarpıtma (dezenformasyon) meselesi çok önemli. Biliyorsunuz yanlış bilgilendirme psikolojik harekâtın çok önemli bir boyutudur. Yanlış bilgilendirme suretiyle halkın dikkati esas konudan başka tarafa çekilir. Dikkat ederseniz her gün gündemi değiştirecek bazı şeyler ortaya çıkıyor. Kamuoyu, tam ulusal bir meseleye yoğunlaşmak üzereyken, oradan çok tali bir konuda bir gelişme gündeme getiriliyor ve ortalık birbirine karışıyor. Medyanın

maalesef o konularda fazla dikkatli olduğunu söyleyemiyorum. En azından bir kısım medyanın, âdet olduğu üzere ben de o deyimii kullanayım; bir kısım medyanın ulusal meselelerde yeteri kadar duyarlı olduğunu düşünmüyorum. Maksatlı yayınlarla yaratılan bilgi kirliliği içinde, bir yandan halkın temel konulara odaklanması ve bu konuları tartışması önlenirken, diğer yandan, bazı grupların siyasi ve ticari çıkarlarına katkısı olacak bir karmaşa ortamı yaratılmaya çalışılmakta, bunda da başarılı olunmaktadır. Sonuçta kaybeden yine ülke, yine Türk ulusu oluyor.

Tabii bunlar çok konuşulacak şeyler sevgili hocam, ama müsaade ederseniz sevgili gençler de buradayken, belki biraz zamanlarını alıyorum, ama bir noktayı daha arz etmeden geçmeyeyim; o da şu: Kendi aramızda hep sorunlardan söz ederiz, hep otururuz, “*şu şöyle yanlış gidiyor, bu böyle yanlış gidiyor, o hainlik yapıyor, bu şöyle hata yapıyor*” gibi konuşmalar yaparız. İyi güzel de sevgili gençler, çözüm ne? Çözüme ilişkin düşünceler üretmeye de çalışmamız lazım, sadece dertleri ortaya koymak değil. Evet, dertleri ortaya koyalım, ama bu arada az evvel arz ettiğim o üç temel noktayı gözden kaçırmadan, yani akılcılık, bilime dayalı olmak ve gerçekçilik unsurlarını gözden kaçırmadan çözüm ne olabilir diye ona da kafa yormak mecburiyetindeyiz.

Sözlerimi bitirmeden önce sabrınıza sığınarak bir diğer ulusal sıkıntımızdan daha söz etmek istiyorum; o da şu: Aynaya bakmak kültürünü geliştirmemiz lazım. Her konuda mutlaka çevremizde bir suçlu, bir sorumlu arıyoruz. İyi güzel, arayalım kim bunun sorumlusu diye, ama bunu yapmadan önce aynaya bakalım. Bizde bir yanlış var mı? Kravatımız kaymış olabilir, düğmemiz kopmuş olabilir, ceketimizin omzu düşmüş olabilir mi acaba? Bizden kaynaklanan, bizim kendimizi düzelterek veya bizim müdahale ederek düzelteceğimiz herhangi bir yanlışlık var mı? Biz vatandaşlık görev ve sorumluluklarımızı yerine getiriyor muyuz? Sorunlarımız nedeniyle başkalarını suçlamadan önce bu soruların yanıtını vermemiz gerekiyor. Sadece Amerika'nın Kıbrıs politikasının aleyhimize oluşundan, PKK'ya destek verişinden şikayet edip oturmanın yararı yok. Amerika, sevsek de sevmesek de bugün dünyanın süper gücü. Elbette politikalarını kendi çıkar hesaplarına göre belirleyecek. Gücümüz yetiyorsa bize zarar verecek politikalar uygulamasına engel olalım, gücümüz yetiyorsa misilleme yapalım.

Ama gücümüz yetmiyorsa, gerçek buysa, biz de dostluk ve müttefiklik anlayışını bir tarafa bırakıp o'nun canını bir şekilde acıtacak politikalar üretip uygulayalım. Kendi kamuoyumuz başta olmak üzere tüm dünyaya kendimizi, haklılığımızı anlatabilmenin mutlaka bir yolunu bulalım.

Hep şikâyet ederiz; *“Avrupa Birliği Türkiye’yi ikinci sınıf ülke yerine koyuyor”* diye. Evet, Avrupa Birliği başından beri Türkiye’ye karşı hakikaten çok riyakâr, çok ikiyüzlü, çok art niyetli bir tutum içinde. Her hareketlerinden, her söylemlerinden bunu görüyoruz, izliyoruz. Sonuçta Türkiye’yi üye yapacaklar, yapmayacaklar, o ayrı, herkesin kendine göre değerlendirmesi olabilir. Bana şahsen sorarsanız Türkiye’yi tam üye yapmak gibi bir niyetleri yok. Avrupa Birliği ile ilişkilerimiz bazında bütün olan bitenlerin, bütün kötü giden şeylerin kabahatini Avrupa Birliği’ne yükleyip rahatlamak da uygun hal tarzı değil gibi geliyor bana. Biraz da kendimizi ara sıra şöyle bir büktürmek faydalı olur diye değerlendiriyorum.

DOĞAN TUNCER (Ticari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyesi)- Jeopolitikten bahsettik, hep bahsediyoruz. Jeopolitiğin aslında Türkiye’nin çok önemli bir şansı olduğu söyleniyor. Acaba Türkiye’nin jeopolitik konumu böyle olmasaydı başı bu kadar dertte olur muydu?

İkinci nokta şu: *“Türkiye’nin jeopolitik konumu nedeniyle birileri Türkiye’yi ya hegemonyası altına almak ister ya da yanında görmek ister”* diyorsunuz. Ben Avrupa Birliği’ne bakıyorum, özellikle ilk kurucu üyelerden ikisi Fransa ve Almanya Türkiye’yi kesinlikle istemiyorlar, jeopolitikten onların haberi yok mu? Hatta biraz daha cehaletler için söyleyeyim; bugün bir gazetede vardı, Olli Rhen’e bir Avrupa Parlamentosu Üyesi soru sormuş, demiş ki *“Türkiye’de kızların sünnetinden vazgeçilmeden Avrupa Birliği’ne giremeyeceklerini hatırlattınız mı?”* Bu kadar cahil bir ortamda bu jeopolitik bize zarar veriyor gibime geliyor. Sizin düşünceleriniz nedir? Teşekkür ederim.

EDİP BAŞER- Evet efendim, tabii iyi yönetemiyorsanız o jeopolitikten iyi yararlanabilecek politikaları üretmiyorsanız ve ileriye yönelik öngörü sahibi liderlere eğer sahip olamıyorsanız, o liderleri içinizden çıkaramıyorsanız, seçemiyorsanız o zaman tabii ki o jeopolitik bir

verde başınıza dert olur, bugün Türkiye'nin olduğu gibi. Çok haklısınız, Türkiye'nin başındaki dert, büyük ölçüde de o jeopolitik öneminden kaynaklanmakta, ama maalesef biz sorunlarımızın çözümü alanında bugüne kadar onu yeterli düzeyde kullanabilmiş değiliz. Avrupa Birliği bu jeopolitiği görmüyor mu, Fransa'sı, Almanya'sı vesairesi? Çok iyi görüyorlar hocam, ama dikkat ederseniz "Türkiye'yi üye olarak almayalım" diyorlar, ama Türkiye ile özel statüde bir işbirliğini de mutlaka öngörüyorlar. Sonuçta Türkiye tam üye olmasın diyorlar, tam üye olmasını içlerine sindiremiyorlar, çünkü kendilerine göre bazı hesapları var. Öte yandan bazıları Avrupa Birliği'nin bu çekimser tutumunu din farklılığı nedenine, yani Avrupa Birliği'ni bir Hristiyan kulübü olarak görmelerine bağlıyor. Bazılarına göre ise Türkiye'nin kültürel farklılıklarından kaynaklanan "Avrupa toplumuna uyum sağlayamaz" endişeleri ağır basıyor. Avrupa Birliği üyesi ülkelerin çoğu yıllardır önemli sayıdaki Türk vatandaşlarına ev sahipliği yapıyor. Kısacası Türkleri tanıyorlar. Elbette iyilerin yanında birçok olumsuzlukları da gördüler. Bunun sonucunda o ülkelerin kamuoylarında Türkiye hakkında, Türk insanı hakkında bazı yanlış genellemeler hâsıl oldu, onu da biliyoruz. Bütün bunlara karşın son tahlilde Türkiye'yi bütünüyle dışlamak işlerine gelmediğinden, Türkiye ile bağları koparıp "*Türkiye gitsin başımızdan, ne yaparsa yapsın*" da diyemiyorlar, "*Türkiye'ye özel statü verelim, o şekilde bağlayalım*" diyorlar.

Türkiye'yi zaten bağlamışlar. Ne zaman? 1970'lerde. Hatta daha erken tarihlerde, meşhur ticaret anlaşmasıyla, ticaret birliğiyle, arkasından Gümrük Birliği Anlaşması'yla zaten çok daha öncesinden bağlamışlar Türkiye'yi. Birçok koşulları hakikaten çok enteresan bir şekilde kabul ettirmişler, bağlamışlar, şimdi onları daha da böyle şekillendirip, süsleyip Türkiye'yi sürekli onlardan alışveriş yapmaya mecbur edecek, ekonomik bakımdan Türkiye'nin başka yerlere değil de onlara bağımlı olmasını sürekli kılacak önlemleri içerecek paketlerle Türkiye'nin karşısına çıkacaklar, bak biz sana özel hediye hazırladık, sen bu paketi alıp git ve evinde oyna, diye gönderecekler gibi geliyor bana. Burada Avrupalılar Türkiye'nin mevkiinden, o stratejik öneminden haberdar değil demekten ziyade, haberdarlar ama Türkiye'yi kendi içlerinde görmeyi de içlerine sindiremiyorlar demek bana daha uygun olur gibi geliyor.

Bir konu daha var; Türkiye’de son zamanda hep söylenegelen bir şey var, Türkiye’nin en yetkili ağızlarından dahi bunları duyuyoruz, sizler de bazılarınız o kanaatte olabilirler, onu bilemem. Türkiye’de bir “Kürt sorunu’nun varlığı” söylemi son 10 yıllarda ortaya çıkmış bir söylem. Bu söylemin ilk ortaya çıkışı, daha doğrusu ilk ortaya çıkararak çevreler bazı konularda bu ülkenin pek dostu olmayan, daha sonraki süreçte de zaten bu tavırlarını her vesileyle kanıtlamış bazı yazar, çizerlerdi. Dolayısıyla, Türkiye’nin gündemine ilk olarak onlar bu söylemi taşıdılar. Türkiye’de hakikaten bir “Kürt sorunu” var mı, yok mu meselesi çok önemli. Benim naçizane kanaatim o ki, Türkiye’de bir “Kürt sorunu” yok. Türkiye’deki mevcut olduğu bazılarınca iddia edilen bu “Kürt sorunu”, diğer birçok sorunumuz gibi, Batılı güçler tarafından türetilmiş, babası belirsiz bir çocuk olarak peydahlanmış ve getirilip bizim kapımıza bırakılmış bir sorun. Ne gibi? “Ermeni soykırım” iddiaları gibi. Ne gibi? Ege sorunu gibi. Ne gibi? Kıbrıs sorunu gibi. Bütün bu sorunlar, hepiniz çok iyi biliyorsunuz, tarihe birazcık geriye doğru gittiğinizde göreceksiniz ki, Batılı emperyalist güçlerin, sömürgeci güçlerin bölgeyle ilgili hesaplarının sonucunda oynanılan muhtelif oyunların gereği olarak ortaya çıkarılmış yapay sorunlardır. Kıbrıs 1500’lerden beri bir Türk adası, nasıl oluyor da bir Yunan adası haline getirilmek isteniyor, nasıl oluyor da bir Rum Cumhuriyeti haline getiriliyor; bütün bunların hepsini tarihteki o olan bitenlerden görmek mümkün. Sayın Büyükelçim Bulunç, tabii içinde yaşayan insan olarak çok daha derin bilgiye sahip bu konuda.

Ermeni konusunu dediğim gibi aynı şekilde bütün tarihi belgelerle ortaya koyuyorsunuz, bütün arşivlerinizi bütün dünyaya açtığınızı ilan ediyorsunuz. Rus arşivlerini de açmışlar, oralardan da belgeleri getirip ortaya koyuyorsunuz, ama insanlar hâlâ kendi siyasi mekanizmaları içerisinde, siyasi görüşlerine uygun olarak bunun bir “Ermeni soykırımı” olduğu yönünde kararlar alıp Türkiye’ye siyasi baskı aracı olarak bunu kullanmak yolunu seçiyorlar.

Bu anlayıştaki Batılı emperyalist, sömürgeci güçlerin oluşturup, daha doğrusu peydahlayıp bizim kapımıza bıraktığı yeni bir sorun da “Kürt sorunu.” Nasıl bir sorundur ki bu, o ülkede kendisini Kürt olarak kabul eden, Kürt kökenli olarak kabul eden hiçbir vatandaşın önünde Cumhurbaşkanı olması için dahi bir engel yoktur. Benim en yakın

arkadaşlarımdan biri, Diyarbakırlı Kürt bir arkadaşım, Yarbay rütbesindeyken kalp krizinden öldüğünde hüngür hüngür ağladığını çok iyi hatırlıyorum. Bu nasıl iştir, bu nasıl “Kürt sorunudur” böyle? Meclis’te Kürt kökenli birçok vatandaşımız muhtelif partilerin içerisinde yer alıyor, oturuyor, Türkiye’nin 100 tane zenginini sayıyorsunuz, bunların içerisinde işadamlarımızın yarıya yakını, belki yarısı Kürt kökenli vatandaşlarımız. Bu nasıl bir “Kürt sorunudur?” İstanbul’un dilediği yerinde gelip mülk almak, dilediği yerinde oturmak, dilediği işi tutmak hakkına sahip ve benden hiçbir farkı olmuyor veya diğer Türk vatandaşlarından hiçbir farkı olmayan bu vatandaşlarımızın hangi haktan yoksun oluşunu “Kürt sorunu” diye niteliyorsunuz ? Dili başta olmak üzere etnik kültürünü yaşayamıyor deniyor. Bu da doğru değil. Hiçbir etnik kökenden gelen vatandaşın etnik dilini konuşmasına engel olan yok. Ancak bu ülkenin ulusal dili bir tanedir ve Türkçedir. Eğitim dili de bir tanedir ve Türkçedir. Bağımsız bir devlet olarak var olacak iseniz bundan fedakarlık edemezsiniz. *“Efendim, o bölgeler ihmal edilmiş.”* Anadolu’nun sadece o bölgesi mi ihmal edilmiş? Eğer Anadolu’nun sadece o bölgesi, özellikle o bölgede Kürt vatandaşlarımız yaşıyor diye ihmal edildiğini söyleyen varsa, ben çok açık ve net olarak söylüyorum ki yalan söylüyor. Onu söyleyen kesin ve açık olarak yalan söylüyor ve bu ülkeye, bu ulusa çok büyük iftirada bulunuyor.

Evet, bu ülkede bana göre bir “Kürt sorunu” yoktur, bu ülkede üretilmiş bir “Kürt sorunu” vardır, bu ülkede naylon, yapma bir “Kürt sorunu” vardır, ama bunu maalesef kendi içimizde bu ülkeyi yönetenlerden de bazılarının ağızlarından böyle bir sorun olarak duymak insana acı veriyor, bana şahsen çok büyük acı veriyor.

Abdulkadir Hocam, çok zamanınızı aldım. Çok teşekkür ederim.

-----&-----